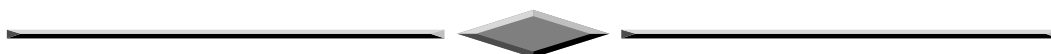


Elverum Kommunale Pensjonskasse



ÅRSRAPPORT 2022



Barn av hva?

Lillebjørn Nilsen skriver i Barn av regnbuen:

En himmel full av stjerner,
Blått hav så langt du ser,
En jord der blomster gror.
Kan du ønske mer?

Vi definerer barnas hverdag som bekymringsløs. Det ordner seg. Det er vondt å slå seg, eller bli uvenner. Gråt og latter skifter raskt. Manglende tillatelse og evne til å ta beslutninger, viser seg i stor frustrasjon mange ganger.

Noen tror at vi kan leve av
plast og syntetisk mat.

Kommer bekymringen din snikende?

- Forurensning, vær som ikke er som det pleier.
- Varmere sommer, mindre regn, mindre kaldt, mer vind og mer glatt før
- Nye sykdommer – Pandemi
- Krig
- Manglende plass – utbygging, natur, mangfold.....

Frøtiden kjenner vi ikke. Som det fremgår av årsberetningen i år som de siste årene, prøver pensjonskassen å forvalte pengene vi har på en slik måte at vi ikke bidrar til at det blir mindre attraktivt å leve fremover. Det er krevende, men viktig! Vi er barn av vår tid. Mange av oss er vant med bruk og kast, fred og samarbeid, at det blir litt bedre rundt oss. Men usikkerheten kommer snikende med dårlige nyheter.

Du kan gjøre noe, jeg kan og pensjonskassen kan. Vi blir frustrert over det vi ikke kan, men la oss ha blikket festet på det vi kan bidra med. Det vil glede alle.

Bevar det barnlige håpet og gløden.

Barns lek er læring. Eller kanskje vi skal si at all aktivitet er læring. Les og lær!

Takk til barnehageseksjonen i
Elverum kommune for lån av bilder.

Årsberetning

FORMÅL

«Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmene og andre pensjonsberettigede i overensstemmelse med bestemmelsene om pensjonsforhold i hovedtariffavtalen i KS-området.» (Vedtektene § 1-1)

RESULTAT

2022 ble et krevende år. Pandemien ga i 2020 en brå nedgang i finansmarkedene, men steg raskt igjen. Sammensetningen av portefølje har vært viktig, siden noen sektorer falt mye, mens andre steg mye, spesielt teknologi. Da pandemien gikk mot slutten har en del av dette blitt reversert. I tillegg har markedene vært preget av utfordringer i leveransen.

Russland gikk til krig mot Ukraina i februar. Dette har preget energisituasjonen. Hver for seg og sammen har disse forholdene ført til at markedene har vært svært volatile.

«Kapitalforvaltningsstrategien gir en forventet avkastning tilsvarende 3,5% årlig med dagens rentenivå og 5,6 % årlig på lang sikt og normalt rentenivå.» Vi fikk omtrent slik avkastning, men med negativt fortegn. 5- og 10- års gjennomsnitt ble redusert (Note 3).

10 - års avkastning er fremdeles omtrent på forventet avkastning ved normalt rentenivå.

5 – års snitt bærer i år preg av at to dårlige år er inkludert, ett i hver ende.

Norske kroner har svekket seg både mot euro og amerikanske dollar. Svekkelse av kronen har gjort at kursfallet på globale aksjer ikke har hatt full effekt vår portefølje der aksjer ikke er valutasikret.

Vi har opparbeidet tilleggs kapital for slike forhold. Selv om vi har brukt en god del, vil ikke dette påvirke vår strategi på kort sikt.

Fortsatt er det grunn til at vi skal være den prefererte ordning til å løse pensjonsløftet for de ansatte i medlemsvirksomhetene.

Resultat før disponeringer	-89 260	
Bufferfond	-91 864	
Premiefond	2 686	
Risikoutjevningfond	2 686	
Egenkapital	-2 768	-82
Sum disponert/dekket	-89 260	

Tabell: Årets disponeringer.

Den tradisjonelle grafen for dekning/-disponering av resultat er ikke egnet på grunn av ekstrem forskjell på tallstørrelsene. Vi presenterer det derfor som tabell.

Solvenskapaldekning, både med og uten overgangsregler, har gjennom hele året vært tilfredsstillende. Verdier har sunket, men vi har ikke vært i en situasjon som har krevd endring i forvaltningen, eller realisering av tap.



Renten har gått opp. Det har ført til reduksjon i verdiene for obligasjoner. Kursreguleringsfond på 250 987 som ved inngangen av året ble endret til Bufferfond etter regelendringer, kunne ta av for kursfall både i renteporteføljen og for aksjene. Dette har dekket den negative avkastningen og

garantert avkastning. Fondet er fremdeles på en størrelse som gir oss handlefrihet.

Avkastning på -5,69 % er 1,61 % bak indeksen som vi måler oss mot. Det skyldes bevisst prioritering av aktivt forvaltede fond. Som langsiktig eier støtter vi de virksomheter forvalterne mener har godt potensial, selv om de gjør det svakt en periode. Videre påvirker valutasikring og diversifisering hvordan vi er i forhold til bench mark (måltall). Equinor utgjør en vesentlig større del av Oslo børs, enn hva selskapet kan utgjøre av et fond med norske aksjer. Det betyr at vi etter regelverket må være underrepresentert i den store vinneren på Oslo børs.

Styret i pensjonskassen mener vi har utnyttet risikokapitalen på en god måte. Fondene vi er plassert i, har virket godt sammen. Balansen mellom pensjonskassens og medlemsbedriftenes langsiktige interesser er etter vår vurdering hensyntatt på en god måte. Vi må alltid huske at pensjonskassens kunder er pensjonskassens eier.

Avkastningsgaranti på oppsparte rettigheter (premiereserven) er på 2,33 % beregnet av gjennomsnittlig premiereserve. Tilført avkastning er 20 204. (Note 1 -tabell avkastning)

Vår strategi fastsetter at vi skal ha tilfredsstillende solvenskapital slik at vi kan møte de fleste nedturer i finansmarkedet. Vi har ligget over 150 %, mot et krav på 100 %.

Etablering av bufferfond etter regelendring, medfører at vi har fått større fleksibilitet i kapitalforvaltningen, siden urealiserte gevinster ikke lenger låses inne, men kan realiseres når det er fornuftig.

Årets avkastningsresultat dekkes av bufferfondet. Det er ingen medlemsbedrifter som har ønsket tilførsel til premiefondet. I moderat grad kan dette tilfredsstilles, dersom det blir fremmet. Det er primært medlemsbedrifter med bare oppsatte rettigheter som har trukket på premiefondet i år.

Forvaltningskapitalen er redusert med 1,61 % til 1 300 041. Premieinnbetaling med tilhørende økning av premiereserven, gjør at den ikke reduseres mer.

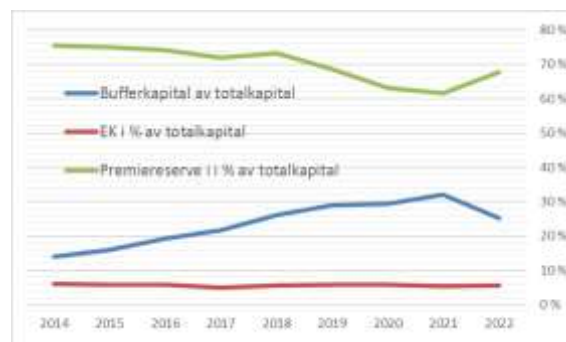
Risikoresultatet er positivt og 50 % tilføres risikoutjevningfondet. Resten går til premiefondet. (Note1 - Risiko) Pensjonskassen er liten, og risikoresultatet svinger derfor mye. Fremover vil vi analysere hva som ligger til grunn, og søke å sikre oss mot tap.

EGENKAPITAL

Medlemsbedriftenes ansatte får stadig større pensjonsrett. Det er en gjeld for oss (se graf Premiereserve side 7). Egenkapitalen skal stå i forhold til selskapets risiko. Derfor innkaller vi egenkapital.

Pensjonskassen er, i motsetning til hovedtyngden av medlemsvirksomhetene, skattepliktig. Økt egenkapital gjennom overskudd, er derfor mindre gunstig for medlemsbedriftene.

Pensjonskassens overskudd kommer i stor grad av premier for administrasjon og avkastningsgaranti. Nå medlemsvirksomhetene betaler denne, tillegges det arbeidsgiveravgift (AGA). En premie på 100 kr, koster derfor 114,10 kroner med AGA. Når dette blir egenkapital, har vi betalt 25 % skatt og vi sitter igjen med 75 kr. 75 kr i egenkapital ved overskudd koster medlemsbedriftene 114 kr, mens de får egenkapital igjen krone for krone ved egenkapitalinnskudd.



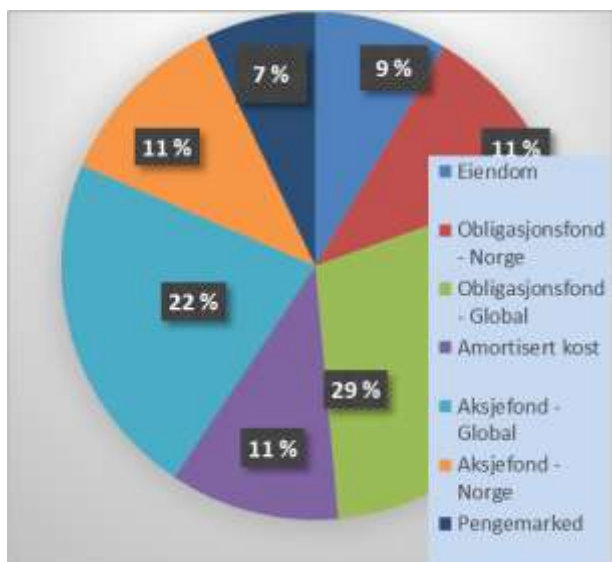
Figur: Relativ endring av en del kapitalstørrelser.

Pensjonskassen ønsker stabil egenkapital i forhold til totalkapitalen. Den har ligget på ca 5 % i flere år.

Nye regler for bufferkapital fra og med 2022 kan over tid medføre endrede vurderinger for innskudd av egenkapital. Bufferkapital, som omtalt senere, verner egenkapitalen bedre enn kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger.

Det legges opp til at medlemsbedriftene skal ha forholdsvis lik bufferkapital. Ved vesentlige avvik, vil differensiering i premie for avkastningsgaranti vurderes.

FORVALTNING



Figur: Fordeling mellom aktivaklasser (se note 2)

Pensjon er i stor grad sparing. Forvaltning av kapital har to formål:

1. Sikre at vi oppnår avkastningsgarantien
2. Redusere kostnaden for medlemsvirksomhetene

Styret har i sin årlige gjennomgang valgt å øke eksponeringen i eiendom fra 8 til 10 % på bekostning av obligasjoner. På grunn av reprising i eiendomsmarkedet, er ikke endringen sluttført ved årsskiftet. Frihetsgradene (mulighetene for å handle mer eller mindre enn målsetningen) er beholdt.

Infrastruktur er en interessant aktivaklasse. Vi har ikke valgt å gi det rammer siden vi ikke har funnet tilbud som har gitt tilfredsstillende diversifisering mot eiendom. Sannsynlig avkastning og pris er også del av denne vurderingen.

Norske obligasjoner var tidligere primært forvaltet som enkeltobligasjoner beregnet for å holde til forfall. Avkastningen i denne kategorien har noen år vært så lav at de positive solvensegenskapene ikke har vært verd kostnaden. Endring i rentenivå og regelverk gjør at styret på slutten av året har valgt å øke bruken av denne aktivaklassen. Oppkjøp vil skje i løpet av første halvår 2023.

Med strengere utlånsregler for bankene åpnet det seg et marked for utlån med pant i eiendom med tjenlig avkastning. Vi har her bygget opp en liten portefølje, som skal holdes til forfall og som derfor beregnes til amortisert kost. Deler av denne porteføljen er vedtatt opprettholdt ved gjenkjøp.

Løpende rapportering til styret inneholder porteføljens sammensetning i forhold til mandat (jf. kapitalforvaltningsstrategi), avkastning og solvenskapitaldekning. Siste avlagte rapport gjennomgås i styremøte. Det har gjennom året ikke vært brudd med gjeldende regelverk. Det har heller ikke vært behov for oppfølging ut over planlagte styremøter.

Kollektiv- og selskapsporteføljen har spesifikt tilordnede eiendeler. Overordnet forvaltes midlene som en portefølje, men med noen individuelle forskjeller.

RISIKO

Kapitalforvaltningsstrategien setter krav til avkastning. De risikomål som benyttes ved konstruksjon av porteføljen er:

- Standardavvik – som angir hvor mye verdier på aktiva kan svinge ut fra historiske data.
- Største historiske verdifall.

- Stresstest – et tenkt scenario der en ser på endringer i verdier i porteføljen som følge av gitt fall i markedet.

Bufferkapital dekker risiko for reduksjon av verdi på våre finansielle eiendeler ut over forpliktelsene. Ikke realiserte gevinster er en viktig del av dette.

Bufferkapitalen/ansvarlig kapital er ved årets slutt 336 039 og utgjør ca 26 % av totalkapitalen. (se note 4)

Verdens finansmarkeder var i 2022 påvirket av usikkerheten på grunn av pandemien og krigen i Ukraina. Aktiviteten har i stor grad vært stabil, selv om enkelte markeder ikke har vært med på dette.

Renteøkninger i 2022 har i stor grad påvirket vår avkastning. Det forventes moderat renteøkning i 2023.

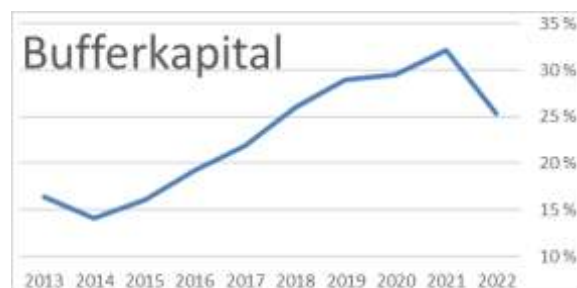
Pensjonskassen handler i norske kroner, men internasjonale fond vil naturlig preges av variasjoner i valuta. Valutarisiko er lite forutsigbart. Våre globale rentefond er i all hovedsak valutasikret internt i fondet. Norske kroner har tendens til å svekke seg ved svekking av aksjemarkedene. Det medfører at verdifallet i norske kroner begrenses når vi ikke er valutasikret. Globale aksjer kan bli valutasikret dersom det er nødvendig for å bedre solvenskapitaldekningen.

Pensjonskassen kan normalt ikke være stor aktør i enkeltprosjekter. Dersom objektene delvis er finansiert med lån, begrenses pensjonskassens mulighet til å delta ytterligere. Pensjonskassen ser det derfor ikke som tjenlig å være aktør i det åpne lokale markedet. Dersom avkastningen er interessant, og kostnaden for kommunen tilsvarende interessant, vurderes et samarbeid, f. eks om eiendom.

Solvensregler gir oss frihet til lokale investeringer. Men risikoen ved å være stor aktør i små prosjekter gjør at dette vil kreve betydelig bufferkapital. Pensjonskassens kompetanse til å følge opp dette er også begrenset. Dette gjør at slike prosjekter er lite aktuelt.

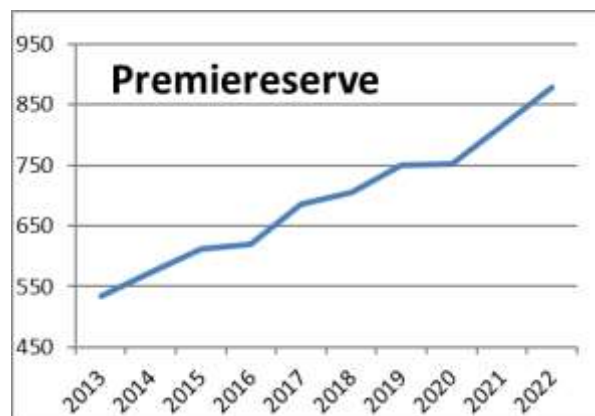
Grønne investeringer er E i ESG-profilen. Et aktivt forhold til dette mener vi gir en reduksjon i risiko. Se nedenfor i «Ansvarlige investeringer».

BUFFERKAPITAL



Figur: Utvikling av bufferkapital (se note 4)

Pensjonskassen har god bufferkapital herunder egenkapital. Solvenskapitalen gjennom året er redusert fra 160 % til 151 % (se note 4). Overgangsreglene hadde i 2022 ingen effekt på vår solvenskapitaldekning. Kravet til minst 100 % solvenskapital skal vurderes med overgangsregler. Det er allikevel viktig å forholde seg til kravet uten overgangsregler, siden kapitalplassering er langsiktig.



Figur: Utvikling av premiereserve (se note 5)

Alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen er fra 01.01.20 tilpasset folketrygden gjeldende fra 01.01.11. En overføring av løpende opptjening pr 31.12.19 til oppsatt rett for de født etter 1962, har medført reduserte krav til premiereserven. Det er en viktig årsak til den flate utviklingen i 2020. Den flate utviklingen i 2015, skyldes ny uførepensjon.

Økende bufferkapital og økende premie-reserve, viser at pensjonskassens samlede forvaltningskapital har økt betydelig de siste årene.



ANSVARLIGE INVESTERINGER

Offentlig tjenstepensjon er solidarisk og langsiktig. Vår investeringsfilosofi er derfor:

Kapitalforvaltningen må være slik at en ikke understøtter virksomheter som gjør det mindre interessant å være pensjonist i fremtiden.

En pensjonsordning som bygger på solidaritet, må også være oppmerksom på forholdet til de mennesker som bidrar til vår avkastning.

Pensjonskassen skal reflektere dette i sin kapitalforvaltning.

Lov om bærekraftig finans trer i kraft 01.01.23. I samarbeid med miljøet hos rådgiver, søker vi å tilpasse oss kravene. Vi ser ikke dette som noe nytt, men heller en formalisering av forhold pensjonskassen har viet oppmerksomhet over tid.

ESG-faktorer (eller oversatt: miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring) blir stadig viktigere faktorer ved plassering av midler. Det er to viktige elementer i dette:

- 1- hvordan investeringene pensjonskassen foretar seg kan ha positive, nøytrale eller negative bærekrafteffekter
- 2 - hvordan en miljømessig, sosial eller styringsmessig omstendighet kan medføre

tap eller verdifall for pensjonskassens midler.

Forvaltningen vurderes hovedsakelig ut fra UN Global kompakt (FNs bærekraftsprinsipper) og Statens pensjonsfond utland. Også andre vurderingskriterier benyttes.

Vår uavhengige investeringsrådgiver gjør en helhetlig vurdering av forvalternes tilnærming til ansvarlighet og bærekraft og kategoriserer fond grovt i kategoriene i bildet under. Figuren nedenfor viser ikke kategorier for fond som har en investeringsprofil som kan forårsake skade, og som ikke hensyntar sosiale og/eller miljømessige forhold.

Alle våre investeringer i 2022 har vært i området ansvarlige investeringer.

Sett i lys av målet om god avkastning, mener styret at vår profil på ansvarlige investeringer gir en god risikospredning.

Vi skal velge fond som plasserer penger i virksomheter som gjennom produksjonsprosesser og produkter underbygger en bærekraftig utvikling. Dette vil gjenspeile seg i ledelsestenkningen i virksomheten og deres forhold til ansatte, leverandører og nærmiljø.



Figur: Tilnærming til bærekraft

I løpet av 2025 skal 20 % av porteføljen være hevet et nivå, fra «ansvarlige»- til «bærekraftige» investering. Målet kan virke lite ambisiøst. Men definisjonene må bli tydeligere, og tilbudet av fond med tilstrekkelig historikk for avkastning og rapportering må få tid til å utvikle seg.

Myndigheters fokus på å forhindre "grønnvasking" vil bidra til tydeligere definisjoner om hva som er bærekraftig.

På samme måte som selskaper rates finansielt, er det nå etablert en ESG-rating, fra AAA til CCC, hvor AAA er best.

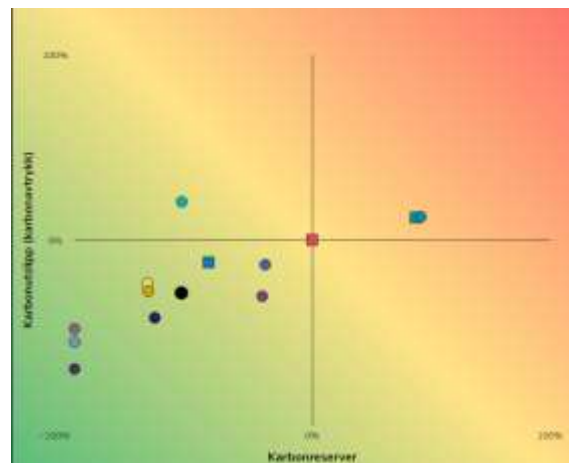
Grafen nedenfor viser at vi er godt posisjonert. Gjennom å flytte flere investeringer til kategorien «bærekraftige», er målsetningen at vi skal komme bedre ut på denne ratingen innen 2025.

AA	630	28.6%	27%
A	587	26.1%	23%
AAA	252	18.5%	27%
BBB	345	15.2%	15%
BB	159	3.7%	5%
B	55	1.6%	2%
Ikke ratet	16	0.5%	0%
CCC	4	0.0%	0%

Setter vi tallene i oversikten fra 2021 inn i en tabell sammen med tallene for 2022 ser vi at selskaper med god rating øker, men de med svak rating reduseres.

Rating	2021	2022
AAA	13,0 %	18,5 %
AA	24,6 %	28,6 %
A	27,1 %	26,1 %
BBB	17,1 %	15,2 %
BB	7,5 %	3,7 %
B	2,8 %	1,6 %
CCC	0,2 %	0,0 %
Ikke ratet	0,3 %	0,5 %

Tabell: Endring av ESG-rating på aksjer.



Figur: Karbonreserver 2022
(blå firkant er porteføljens gjennomsnitt)

En viktig del av miljøutfordringen, er menneskers frigjøring av karbon knyttet til kull, olje og gass. Pensjonskassen følger opp porteføljens karboneksponering relativt til markedet, og sjekker både karbonreserver og utslippsintensitet på porteføljen.

Kjøp av forvalter- og rådgivningstjenester er i stor grad et tillitsforhold. Leverandørens etiske refleksjoner og hvordan de gjen speiles i forslag til plasseringer, er derfor viktige kriterier for valg av samarbeidspartner.

Medlemsbedriftene våre er i hovedsak budsjettorienterte virksomheter med stabil kontinuerlig drift. Pensjonskassen legger derfor vekt på stabilitet i deres forpliktelse overfor pensjonskassen. Vi skal i minst mulig grad skape støy i deres budsjettarbeid, og gi lavest mulig kapitalbinding og kostnad over tid, for at de skal innfri sin pensjonsforpliktelse etter tariffavtalen.

PREMIEINNTEKTER

Arbeidsgiverpremien er fastsatt i tråd med anbefalingene fra aktuar. Medlemspremien er tariffestet.

Reguleringskostnaden er høy i 2022. Lønnsoppgjøret ble moderat, men pensjonsreguleringen ble høy. Medlemsbedriftene betaler løpende en fast sats i forhold til grunnlaget som avregnes mot premiefondet

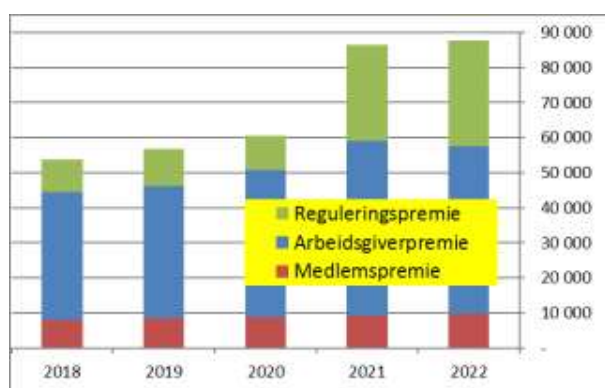
ved årets slutt når aktuar har beregnet faktisk premie.

Bedrifter med medlemmer som opptjener rettigheter:

- Elverum kommune
- Midt-Hedmark Brann- og Redningsvesen IKS
- Elverum kommunale pensjonskasse
- SØIR (Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS)

Bedrifter med medlemmer som har oppsatt rett og pensjonsutbetaling:

- Agena AS
- Elverum Energi AS



Figur: Premieinntekter. (se note 6)

PENSJONER

Pensjonskassen fremhever at:

«God personalpolitikk -- gir lavere pensjonskostnader»

Pensjonskassen kan ikke gjøre risiko-reducerende tiltak på medlemsmassen. Når medlemsbedriftene fokuserer på sykefravær, er det viktig at dette også følges opp i uføreperioden. Dels for mulig tilbakeføring til arbeid, dels for å unngå økt uførhet.

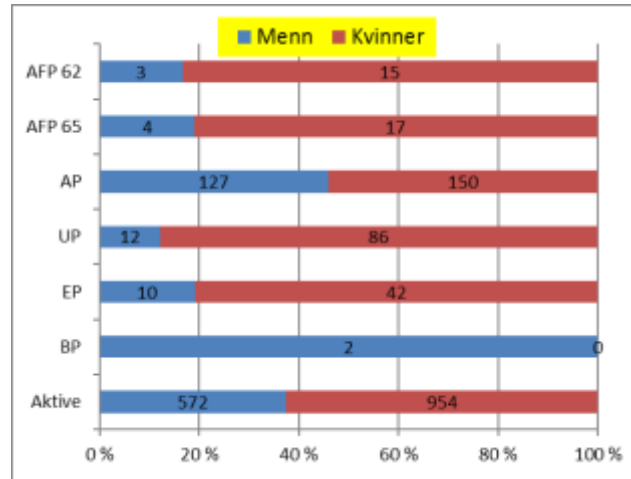
Vi tror også at bevisst oppfølging av ansatte som nærmer seg valg av pensjon, kan bidra til at valg av jobb vurderes som et større gode enn pensjon.

AFP-utbetalingene hadde en bunn i 2015. Men har de siste årene hatt en forholdsvis flat utvikling. Trivsel, helse og endring av kommunens organisering, er forhold som påvirker dette.

Generelt ser vi av note 7 at det i hovedsak bare er alderspensjon som øker i kroner. Det betyr også at dens relative andel øker. I 2021 var den 56 % i 2022 er den 61 %. Dette er til tross for at uttak av alderspensjon 3 år før aldersgrensen (A85) for de med særaldersgrense er redusert.

Enhver besparelse på pensjoner, medfører redusert fremtidig kostnad for medlemsbedriftene. Det er derfor viktig å ha et konstruktivt fokus på dette, gjennom hele løpet til en arbeidstaker.

Kjønnsbalansen i uttak av AFP og UP samsvarer ikke med kjønnsbalansen i medlemsmassen. Flere forhold har naturlige årsaker. Men det er generelt viktig for medlemsbedriftene å være oppmerksom på at utbetalte pensjoner belastes deres regnskap gjennom premietariffer som skal dekke fremtidige pensjoner. Gjennom den nye alderspensjonen i offentlig sektor, vil større del av denne risikoen tas av medlemmene.

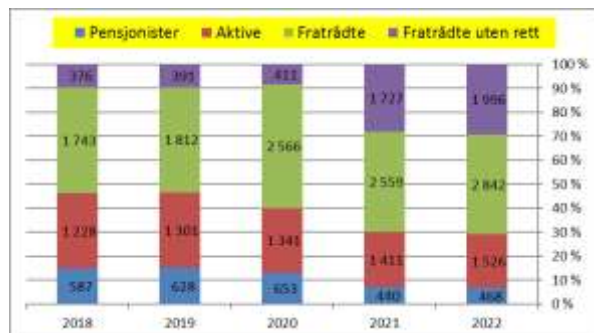


Figur: Fordeling på pensjoner og kjønn. (Se note 6 og 7)

Tidligere har fratrådte uten rett bare vært de under 6 måneder medlemstid. Nå er det under 3 år.

Pensjonskassen samarbeider med lege for vurdering av arbeidsevnen til brutto uførepensjonister. (Pensjoner som er mindre enn 50 % og der NAV ikke betaler noe.) Vi mener dette bidrar positivt både for

medlemmene, arbeidsgiver og pensjonskassen. Vi jobber for å utvide ordningen, til å omfatte medlemmer som er i risikogruppen.



Figur: Medlemsbestand. (Se note 7)

LEDELSE

Elverum kommunale pensjonskasse ble etablert i 1921 av Elverum kommune. Pensjonskassen er et gjensidig pensjonsforetak, med styret som øverste organ. Kontorsted er Elverum.

Virksomheten er forankret i lov- og forskriftsverk for finans- og forsikringsbransjen.

Finanstilsynet fører tilsyn med pensjonskassen.

Pensjonskassen har daglig leder i hel stilling. Vi har kontorfellesskap med blant annet personalavdelingen i Elverum kommune. Arbeidsmiljøet er generelt godt. Det har ikke vært skader, ulykker eller sykefravær relatert til pensjonskassens virksomhet i 2022.

ÅR	2022	2021
Møter	7	7
Saker	50	48

Styret har seks medlemmer. Kommunestyret i Elverum velger fire medlemmer. Minst en skal ikke være medlem eller ha tilknytning til ledelsen i medlemsbedriftene. To styremedlemmer velges av og blant aktive medlemmer og pensjonister.

Styremedlemmene velges for 4 år.

Kommunestyret velger 2 medlemmer som tiltrer i mars hvert partallsår.

Virksomheten legger vekt på kjønnsbalanse. Styret består av 3 kvinner og 3 menn.

Pensjon er et kompetansekrevende område. Styremedlemmene skal være egnet i tråd med Finanstilsynets bestemmelser, og ha plettfri vandel innenfor fagområdet. Videre skal det i fellesskap være kompetent. Styret jobber aktivt med kompetanseutvikling.

Det er ikke inngått avtale om styreansvarsforsikring.

ADMINISTRASJON

På grunn av forholdsvis få aktive medlemmer vil administrasjonskostnadene være relativt høye. Styret er derfor tilfreds med at administrasjonskostnadene er holdt på et rimelig nivå.

Lokal plassering er viktig for pensjonskassen. Å kjenne de lokale forholdene, og kunne møte mennesker ansikt til ansikt er viktig også i en tid der digitalisering og automatisering driver oss fremover. Pensjonskassen jobber aktivt for at pensjonskassen også skal være et godt instrument for medlemsbedriftene i fremtiden. Dette gjøres i stor grad gjennom relasjonsbygging og samarbeid med andre pensjonskasser, og gjennom å sikre kontinuitet.

INTERNKONTROLL

Fra 2023 er vi pålagt å ha internrevisor. Internrevisjonen skal utvikles til å være en del av arbeidet med internkontrollen. Sammen med risikostyringsfunksjonen som ble etablert i 2021 vil de ha direkte kontakt med styret.

Pensjonskassen er underlagt regler om internkontroll og har tilpasset en bransjestandard til eget behov og omfang. Styret

gir retningslinjer og mottar årlig rapport fra daglig leder. Internrevisor overtar fra og med 2022 årlig uttalelse om internkontrollen. Dette har tidligere vært gjort av eksterne revisor.

RISIKOSTYRING

Med innføring av nytt tjenstepensjonsdirektiv i Europa, IORP II, er pensjonskassen pliktig til å gjennomføre en egen vurdering av risiko og kapitalbehov (own risk assessment – ORA). Her skal vi påse at vi har et hensiktsmessig system for risikostyring og at det finnes skriftlige retningslinjer for alle deler av virksomheten.

Det er etablert en risikostyringsfunksjon som skal påse at risikoene knyttet til vår virksomhet er identifisert, målt, styrt og overvåket. En betydelig del av risikoene er knyttet til kapitalforvaltningen. Derfor har vi valgt vår finansrådgiver til å ivareta risikostyringsfunksjonen. De skal ha et tydelig skille mellom de som gjennomfører risikostyringsfunksjonen og de som rådgir på kapitalforvaltning.

Styret har etablert instruks for funksjonen og gått gjennom første rapport.

Etter to år med pandemi, fikk vi krig. Denne sammen med unormalt lite nedbør i 2022 har medført en utfordrende kraftsituasjon og generelt påvirket forsyningssituasjon. Vår oppfatning er at vi fremdeles har en god bufferkapital, slik at vi tåler fortsatt dramatik i finansmarkedet. Når det er sagt, tror vi at renten er på et nivå som vil kunne vare over tid, selv om vi ikke kan fastslå at rentetoppen er nådd.

Videre tror vi at aksjemarkedet har regnet inn den reduserte avkastning, som økt sikkerhet i produksjonslinjen skulle tilsi. Styret har også en plan for å styrke solvenskapitaldekningen uten å gjøre vesentlige endringer i kapitalforvaltningen som medfører lavere avkastning.

ÅPENHETSLOVEN

Åpenhetsloven trådte i kraft 01.07.22

Pensjonskassemiljøet har vurdert at premie for administrasjon og avkastning og eventuelt fortjenesteelement legges til grunn for vurdering av salgsinntekter. Virksomheter som er store, og derved omfattet, skal ha salgsinntekter over 70 mill, balansesum over 35 mill og mer enn 50 ansatte. De som tilfredsstillt to av tre kriterier, er omfattet. Vi tilfredsstillt bare ett, og er derfor ikke omfattet.



EKSTERNE PARTER

- Ernst & Young AS – eksterne revisor
- Storebrand Pensjonstjenester AS – aktuar og forsikringsteknisk konsulent
- Grieg Investor AS – finansrådgiver og risikostyringsfunksjon
- Revisjon ØST IKS – Internrevisor.

FORTSATT DRIFT

Pensjon har langsiktig perspektiv. Dette er nedfelt i rammeverket for pensjonskasser. Styret vurderer selskapets kapitalforhold som gode i forhold til risikoprofil og myndighetenes krav.

Gjennom internkontroll, rapportering til offentlig myndighet, revisjon, aktuar og annen bistand, følger virksomheten opp endringer i regelverket. Styret mener at pensjonskassen har god evne til å takle endringer.

Ut over det som er nevnt i årsrapport og årsregnskapet kjenner ikke styret til:

- forhold av viktighet for å bedømme pensjonskassens stilling og resultat.
- forhold som har inntruffet etter balansedagen som har betydning for å bedømme pensjonskassens resultat og stilling.
- tvister som kan føre til annen vurdering av drift eller økonomi.

Avlagte regnskap viser etter styrets oppfatning et rettviseende bilde. Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede og lagt til grunn for regnskapet.

Elverum, 31.12.2022/27.03.2023


Per Kristian Hammer (styreleder)


Per-Gunnar Sveen (nestleder)


Ole Gjermund Rønes


Trond Rønning (daglig leder)


Turid Olsen


Toril Nersveen


Linda Alette Løkken

Resultatregnskap

	Note	2 022	2 021
Premieinntekter			
Forfalte premier brutto	6	87 663	86 483
- Avgitt gjenforsikringspremie		-40	-69
Sum premieinntekter for egen regning		87 624	86 414
Netto inntekter fra investeringer - Kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler		5 913	4 562
Netto driftsinntekter fra eiendom		1 474	1 400
Verdiendringer på investeringer		-148 497	28 735
Realisert gevinst og tap på investeringer		71 307	42 181
Sum netto inntekter fra investeringer - Kollektivporteføljen	3	-69 802	76 878
Pensjoner			
Utbetalte pensjoner	7	31 094	28 763
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste	5		
Endring i premiereserve		65 005	75 079
Endring i tilleggsavsetninger	1		28 031
Endring i kursreguleringsfond			28 735
Endring i premiefond		1 858	1 885
Endring Bufferfond		-91 864	
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfaste		-25 002	133 731
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfaste	5		
Overskudd på avkastningsresultat		0	0
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		2 686	0
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader		2 405	2 175
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		3 320	3 434
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	9	5 725	5 609
Resultat av teknisk regnskap	1	3 318	-4 812
Netto inntekter fra investeringer - Selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler		4	13
Netto driftsinntekter fra eiendom		530	503
Verdiendringer på investeringer		-7 077	1 201
Realisert gevinst og tap på investeringer		3 259	2 133
Sum netto inntekter fra investeringer - Selskapsporteføljen	3	-3 284	3 850
Forvaltningskostnader	9	115	116
Resultat av ikke-teknisk regnskap		-3 400	3 735
Resultat før skattekostnad		-82	-1 077
Skattekostnader	13	0	0
Resultat før andre inntekter og kostnader		-82	-1 077
Totalresultat		-82	-1 077

Balanse - Eiendeler

	<i>note</i>	2022	2021
<i>Selskapsporteføljen</i>			
Investeringer -			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer		11 069	11 069
Eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler		21 628	21 990
Rentebærende verdipapirer		39 311	39 055
Sum investeringer		72 008	72 115
Fordringer			
Knyttet til premieinntekter		-	1 071
Andre fordringer			
Sum fordringer		-	1 071
Andre eiendeler (bank)		1 217	(88)
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	2	73 225	73 098
<i>Kollektivporteføljen</i>			
Investeringer -			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendommer		30 631	30 631
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Utlån og fordringer		138 505	127 655
Eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler		474 697	495 415
Rentebærende verdipapirer		563 886	577 014
Utlån og fordringer		6	2
Bankinnskudd		19 091	17 446
Sum investeringer i kollektivporteføljen		1 226 815	1 248 163
Sum eiendeler i kundeporteføljen	2	1 226 815	1 248 163
Sum Eiendeler	2	1 300 041	1 321 262

Balanse - Egenkapital og forpliktelse

	<i>note</i>	2 022	2 021
Egenkapital			
Innskutt egenkapital		64 856	61 932
Opptjent egenkapital			
Risikoutjevningfond	5	4 437	1 751
Annen opptjent egenkapital		5 701	8 469
Sum opptjent egenkapital		10 138	10 220
Sum egenkapital		74 994	72 152
Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfaste forpliktelser			
Premiereserve		879 540	814 535
Tilleggsavsetninger			88 098
Kursreguleringsfond		-	250 987
Premiefond		97 370	92 793
Bufferfond		245 469	
Sum forsikringsforpliktelser	5	1 222 378	1 246 412
Andre forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	12	582	576
Andre avsetninger for forpliktelser		2 086	2 121
Sum Andre forpliktelser		2 668	2 697
Sum egenkapital og forpliktelser		1 300 041	1 321 262

Elverum, 31.12.2022/27.03.2023


Per Kristian Hammer (styreleder)


Per-Gunnar Sveen (nestleder)


Ole Gjermund Rones


Trond Rønning (daglig leder)


Turid Olsen


Toril Nersveen


Linda Alette Løkken

Endring egenkapital

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum opptjent	Sum egenkapital
		Risikoutj. fond	Annen opptjent	Urealisert gevinst		
IB	61 932	1 751	-4 964	13 434	10 220	72 152
Innbetalt	2 924				0	2 924
Resultatført		0			0	0
Årsresultat		2 686	4 309	-7 077	-82	-82
UB	64 856	4 437	-655	6 357	10 138	74 994

Med negativt avkastningsresultat er det ikke resultatført avkastning til risikoutjevningfondet.

Kontantstrøm

Driftsaktiviteter	<i>note</i>	2022	2021
Premiebetalinger	6	87 663	86 483
Motregnet premiefond		-1 718	-6 709
Endring fordringer	2	1 067	0
Leverandørkostnader	9	-4 317	-3 863
Endring kortsiktig gjeld		-35	0
Lønn og honorarer	9	-1 789	-1 729
Endring pensjonsforpliktelser	12	6	196
Pensjoner	7	-31 094	-28 763
Skatt	13	0	0
Sum		49 742	45 154
Investeringsaktiviteter			
Salg/Kjøp aksjer og obligasjoner		-57 946	44 313
Endring fordringer			
Inntekter eiendom		2 004	1 903
Renter bankinnskudd		504	78
Renter av obligasjoner		5 685	4 561
Endring balanseførte renter		36	0
Sum		-49 717	50 855
Finansieringsaktiviteter			
Innbetaling av egenkapital		2 924	2 533
Sum		2 924	2 533
Inngående saldo		17 358	15 418
Utgående saldo		20 308	17 358
Endring bank	2	2 950	1 940

Noter

INNHold

Note - Regnskapsprinsipper.....	19
Note 1 – Resultatanalyse	20
Note 2 – Finansielle eiendeler	21
Note 3 - Kapitalavkastning	23
Note 4 – Solvenskapitalkrav	24
Note 5 - Forsikringsforpliktelser	25
Note 6 – Pensjonsordningen	26
Note 7 - Pensjoner	27
Note 8 - Flytting	27
Note 9 – Administrasjon.....	27
Note 10 - Ytelser og lån til styret og ansatte	28
Note 11 - Nærstående parter	28
Note 12 – Pensjonskostnad egne ansatte	28
Note 13 – Skatt	29



NOTE - REGNSKAPSPRINSIPPER

Resultatregnskap består av teknisk (medlemmene) og ikke teknisk regnskap (pensjonskassen) med hver sine resultatbegreper. Resultatanalysen i note 1 viser underliggende resultater, hvordan de fremkommer og resultatet anvendes.

Generelt om regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med:

- Lov om årsregnskap mv. av 17.06.1998 nr. 56 (RL)
- Forskrift om årsregnskap m.m. for pensjonsforetak av 20.12.2011 nr 1457 RL § 10-1, tredje ledd. Sist endret 20.12.18.
- Regnskapet omfatter bare kommunal tjenestepensjon uten investeringsvalg. Der det er krav om å vise tall for hver bransje, refereres det bare til dette.



Finansielle eiendeler

Felles forvaltning

Elverum kommunale pensjonskasse har valgt å forvalte midler i separate porteføljer for selskap og kunde.

Investerings eiendom verdsettes til virkelig verdi i henhold til takst.

Obligasjoner som holdes til forfall vurderes til amortisert kost ved bruk av effektivrentemetoden. Nedskrivning ved sannsynlighet for verditap.

Ikke realisert gevinst på aksjer, andeler, obligasjoner og andre verdipapirer som holdes for omsetning, vurderes til virkelig verdi på balansedagen.

Fordringer på premie og annet er balanseført til virkelig verdi og nedskrives ved sannsynlige tap.

Avsetninger

Premiereserven utgjør den forsikrings-tekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Aktuar gjennomfører beregningen som inkluderer erstatningsavsetninger etter IBNR¹/RBNS².

Premiefondet er resultat som er tilført kundene eller direkte innbetalt til fondet. Premiefondet kan anvendes til å dekke fastsatt premie. Midlene tilføres årlig garantert avkastning på nivå med årets opptjening.

Risikoutjevningfond (RUF) er avsetninger av overskudd på risikoresultat og kan brukes til å dekke negativt risikoresultat. Fondet tilføres sin andel av avkastningsresultatet.

Bufferfond - Regelendring fra regnskapsåret 2022 medfører sammenslåing av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond. Siden dette ikke er endring av regnskapsprinsipp, står begge linjene i sammenlikningstallene fra i fjor.

Utgår fra og med 2023:

Tilleggsavsetninger representerer en forsikringsmessig buffer som kan brukes til å dekke avkastning mellom 0 % og bokført avkastning.

Kursreguleringsfond er ikke realiserede gevinster på finansielle eiendeler som tilhører kundene, målt til virkelig verdi.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonskassens ansatte omfattes av kollektiv pensjonsordning som er ytelsesbasert i henhold til tariffavtale i KS-området.

¹ Hendelser som har skjedd, men ikke rapportert

² Hendelser som er rapportert, men ikke avgjort

Årets pensjonskostnad tilsvarende betalt arbeidsgiverpremie, korrigert for estimert endring i påløpt forpliktelse med fradrag for tilordnet andel av EKPs totale forsikringsfond beregnet etter IAS 19.

Skatt

Pensjonskasser skattlegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikrings-selskaper.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med en nominell sats på 25 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reverseres i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli benyttet.

Pensjonskassen ilegges 0,15 % formuesskatt av ligningsmessig netto formue.

Sammenstilling/Periodisering

Med unntak av «Finansielle eiedeler som verdsettes til amortisert kost», verdsettes balanseposter til verdien på balansedagen. Endring i verdi inntektsføres løpende.

Pensjonspremie ut over det som skal dekke selskapets administrasjon og premie for garantert avkastning, er i all hovedsak sparing. Selskapets resultat er derfor bestemt av om pensjoneringstendenser er i tråd med de forsikringstekniske forutsetninger som er lagt til grunn i premiefastsettelsen. Dette viser seg i risikoresultatet.

Fra IAS 39 til IFRS 9

Fra og med 2023 erstattes regnskapsstandarden IAS 39 med IFRS 9. For pensjonskassen vil ikke dette ha vesentlig virkning, da vi i all hovedsak er investert i fond som er verdsatt til virkelig verdi. For «Finansielle

eiedeler som verdsettes til amortisert kost» har det en viss betydning. Klassifisering vil være:

1. Hold til forfall
2. Lån og fordringer
3. Hold to kollekt.

Tidligere gikk vi fra Hold til forfall til lån og fordringer. På balansedagen er det bare denne som benyttes. Nye investeringer vil trolig klassifiseres som «Hold to kollekt».



NOTE 1 – RESULTATANALYSE

Pensjonskassens regnskap er to regnskap i ett. Det ene for verdier forvaltet for medlemmene, det andre for selskapet.

Administrasjon av selskapet – En del av premien som betales finansierer driften av pensjonsordningen, med styre, ansatte, kontorlokaler, programvare etc.

Administrasjon:	2022	2021
Administrasjonspremie:	5 825	5 383
Renter administrative konti	272	64
- bokførte kostnader	-5 996	-5 673
Administrasjonsresultat	100	-226

Avkastning: Midler tilhører medlemmene (teknisk regnskap/kollektivporteføljen) til dekning av fremtidige pensjonsforpliktelser. Tabellen nedenfor viser hvordan dette fordeles.

Premiereserve gir følgende garanterte avkastning etter periode for opptjening:

- 2011 og tidligere, 3,0 %.
- 2012 til 2014, 2,5 %.
- 2015 og senere, 2,0 %.

Sats for gjennomsnittlig garanterte avkastning er beregnet av aktuar til 2,33 %. Oppsparte midler i en periode beholder sin garanterte avkastning. Gjennomsnittlig avkastning endres ved at oppsparing løper med ny sats og at utbetalte pensjoner delvis forbruker oppsparte midler på sats de er oppspart på.

Avkastning:	2022	2021
Avkastning	-69 802	76 878
Ikke realiserte gevinster	0	-28 735
Garantert avkastning til premiefond	-1 858	-1 885
Avkastningsgaranti	-20 204	-18 055
Avkastningsresultat	-91 864	28 202

Avkastningsresultatet dekkes av bufferfondet.

Risiko er en del av pensjonsordningen. Vi beregner forsikringsresultat som en residual. Dette avstemmes mot aktuars beregninger. I en stor populasjon og riktige forutsetninger, vil risikoresultatet være svakt positivt. Da er premie, avsetninger og uttak i balanse med reservene. I en liten populasjon som vår, vil resultatet svinge mer da enkelthendelser kan påvirke mye.

Risiko:	2022	2021
Resultat før tilleggsavsetninger	-85 860	23 220
- Premie avkastningsgaranti	-532	-912
- Administrasjonsresultat	-100	226
- Avkastningsresultat	91 864	-28 202
Risikoresultat:	5 372	-5 668

Risikoresultatet tilføres 50 % til risikoutjevningfondet og 50 % til premiefondet.

Resultat teknisk regnskap	2022	2021
Avkastningsresultat til RUF	0	171
Til/Fra RUF	2 686	-5 668
Administrasjonsresultat	100	-226
Rentegarantipremie	532	912
Totalt	3 318	-4 811

Premien har ikke fortjenesteelement for risiko.

Endringer i forsikringsforpliktelse, se note 5.



NOTE 2 – FINANSIELLE EIENDELER

Kapitalforvaltningsstrategien fastsetter at risikoen skal være moderat.

Følgende klasser benyttes:

- Lån og fordringer
- Obligasjonsfond - norske og globale
- Aksjefond – norske og globale
- Pengemarkedsfond – norske
- Eiendom – Direkte eid
- Eiendomsfond - norske

«Lån og fordringer» forvaltes diskresjonært av eksterne forvaltere. Porteføljene består i hovedsak av norske obligasjoner.

Aktivklassen verdsettes til amortisert kost og verdien svinger lite og stabiliserer resultatet. Instrumentene skal i seg selv innebære lav kredittrisiko.

Øvrige aktivklasser består for tiden av 3 til 6 fond. For aksjer benyttes både indeksfond og aktivt forvaltede fond. Alle fond er klassifisert som «holdt for omsetning».

På balansedagen er ikke aksjefond valutasikret.

Risiko

Pensjonskassen har en forvaltningsstrategi med forholdsvis moderat risiko. Risikoen søkes redusert gjennom sammensetning av aktivklasser og forvaltere. Kun etablerte fond med gode resultater benyttes. Risiko reduseres

også gjennom et bevisst forhold til ESG (På norsk MSL – Miljø-Samfunnsansvar-Ledelse.)

Måling av risiko gjøres gjennom ekstrapolering av historiske data og beregning av forventet avkastning og sannsynlig svingning. Målingen suppleres med stresstest og største historiske verdifall.

Aksjerisiko – Risiko for tap som følge av svingninger i markedspriser. Ved valg av etablerte fond med god historikk mener vi risikoen for tap reduseres.

Eiendomsrisiko – Risiko for svingninger i markedspris, herunder svingninger som følge av tomme lokaler.

Kredittrisiko - Risiko for endringer i rentenivå.

Valutarisiko – Risiko for svingninger i kurs mellom norske kroner og den valuta som fondet handler i. Rentefond er i all hovedsak valutasisikret.

Likviditetsrisiko – Risiko for at en ikke får omsatt fondsandeler ved behov for likvider. Begrenses gjennom valg av utsteder.

Renterisiko – Risiko for endring av plasseringens verdi ved renteendringer i markedet. Reduseres ved at aksjer og rentepapirer i stor grad er motsykliske.

Motpartsrisiko – Risiko for at utsteder ikke kan gjøre opp for seg.

Forvalterisiko – Ved aktiv forvaltning vil personer eller miljøer ha en skjevhet i forhold til markedet. Reduseres ved at det velges flere forvaltere i klasser med vesentlig risiko.

Finansielle investeringer

	Verdi- hierarki	Bokført verdi	Kostpris	Markeds- verdi	Andel av porteføljen	Avkastn. i %
Eiendomsfond	3	66 781	60 627	66 781	5,22 %	
Direkte eid	3	41 700	25 000	41 700	3,26 %	
Sum Eiendom		108 481	85 627	108 481		1,45
Lån og fordringer	2	138 505	136 810	127 439	10,82 %	
Sum måles til amortisert kost		138 505	136 810	127 439		3,94
Aksjefond - Norge	2	146 613	86 662	146 613	11,46 %	-4,87
Aksjefond - Global	2	282 931	202 447	282 931	22,11 %	-8,91
Sum aksjefond	2	429 544	289 108	429 544		
Obligasjonsfond - Norge	2	142 106	149 290	142 106	-3,24 %	-0,62
Obligasjonsfond - Global	2	370 672	392 282	370 672	-10,61 %	-1,59
Likviditet/pengemarked	2	90 419	90 415	90 419	7,07 %	1,52
Sum verdipapirer med fast avkastning		603 197	631 987	603 197		
Sum		1 279 727	1 143 533	1 268 661	46 %	-5,69

Tabellen gjelder kollektiv- og selskapsporteføljen i fellesskap.

Verdihierarkiet forholder seg til hvordan prisene fastsettes i markedet.

1. papirer som har løpende fastsetting av priser i et aktivt marked.
2. annet enn noterte priser inkludert i nivå 1, som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (dvs. utledet fra priser).
3. eiendelen eller forpliktelsen, som ikke er basert på observerbare markedsdata (ikke-observerbar input).

Risiko for tap i aktivklassen for «Lån og fordringer»/Eiendeler som måles til amortisert kost, er bokført til kr 0,-.

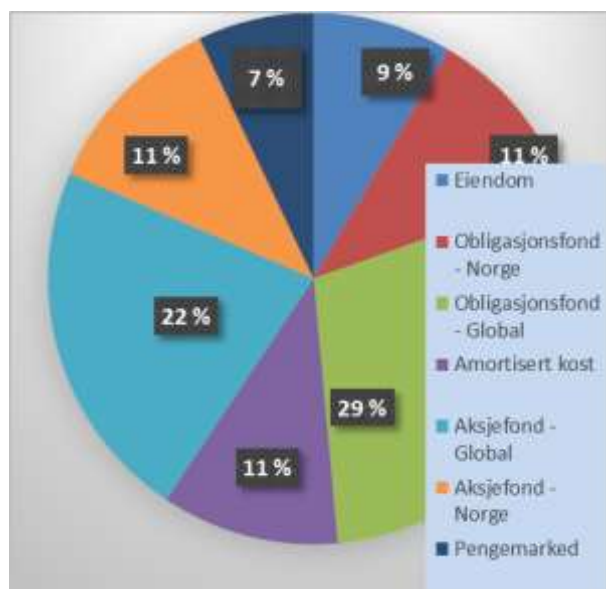
Eiendom

Amundsengården, St. Olavsgt. 4, er kategorisert som investeringseiendom. Verdi fastsettes i henhold til IAS 40. Taksten er

gjennomført av frittstående og uavhengig takstmann som ikke har noen bindinger til andre aktører i eiendomsbransjen. Verditaksten er utført i henhold til Norges

Takseringsforbunds regler, NS 3451 og NS 3940, og basert på visuell befaring uten inngrep i byggverket, supplert med enkle målinger. Normalleie er lagt til grunn. Ved beregning av tomteareal er arealet mellom bygning og gate, samt grunnflate på bygningen tatt med. Grunnlaget for verdifastsettelsen er en tomteverdi på 5 150 og en kapitalisert verdi på 2 378. Brutto årlig leieverdi er fastsatt til 2 740. Eiendommen ble taksert i 2020.

	2022	2021
Anskaffelseskost 2005	25 000	25 000
Tidligere reguleringer	16 700	16 700
Årets regulering	-	-
Bokført verdi	41 700	41 700



Elverum kommune leier bygget på en uoppsigelig avtale. Lokalene er tilpasset av leietaker for eget behov. Leietaker er ansvarlig

for vedlikehold. Bortfall av leieinntekter anses ikke som en reell risiko, derfor er faktisk leie satt lavere enn takstens leieverdi.

Renteøkningen skulle isolert sett gitt lavere verdi, siden foregående rentereduksjon ikke er regnet inn, vil økningen bare forholde seg til potensielt skjulte verdier. Leieinntekter i forhold til takst anses å være i overensstemmelse med data fra det fondet vi har andeler i, DEAS.

Med unntak av eiendom, som verdsettes etter takst (verdihierarki 3) er markedsverdi bestemt i eller beregnet på grunnlag av verdsettelse i «aktive» markeder. Fondene (verdihierarki 2) blir indirekte verdsatt, ved at kurs for eiendeler benyttes for å sette dagskurs på fondet.

Fordringer

	2022	2021
Medlemsbedrifter	6	1 073
Sum	6	1 073

Bankinnskudd

	2022	2021
Drift	16 833	14 913
Forvaltere	2 606	1 594
Skatt	870	851
Sum	20 308	17 358

Fordeling mellom porteføljene

	Kunde	Selskap	Sum
Finansielle eiendeler	1 177 088	60 939	1 238 027
Eiendom	30 631	11 069	41 700
Sum	1 207 718	72 008	1 279 727
Bankinnskudd	19 091	1 217	20 308
Fordringer	6	-	6
Sum	1 226 815	73 225	1 300 041

NOTE 3 - KAPITALAVKASTNING

	2022	2021	2020	2019	2018
avkastning i %	-5,69	6,69	6,64	10,73	-1,03
Kollektivporteføljene	-5,75	6,58	6,73	10,81	
Selskapsporteføljene	-4,69	5,74	5,58	9,70	
Verdijustert avkastning	-73 087	80 728	73 006	102 552	-9 790
Kollektivporteføljene	-69 802	76 878	69 925	97 681	-9 292
Selskapsporteføljene	-3 284	3 850	3 270	4 892	-498
Sum eiendeler	1 300 041	1 321 262	1 192 413	1 085 995	963 405

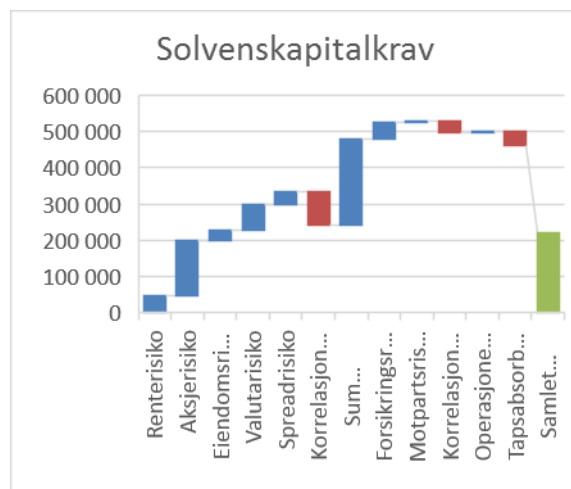
Gjennomsnittlig avkastning

	2022	2021
I år	-5,69 %	6,69 %
Snitt siste 5 år	3,47 %	6,37 %
Snitt siste 10 år	5,50 %	6,71 %

**NOTE 4 – SOLVENSKAPITALKRAV**

Datagrunnlaget nedenfor er hentet fra rapportering til Finanstilsynet pr 31.12.22. Resultatdisponeringen kan være justert etter dette på grunn av avvikende frister.

	2022	2021
Renterisiko	47 423	32 849
Aksjerisiko	151 699	206 776
Eiendomsrisiko	27 243	23 934
Valutarisiko	70 355	61 624
Spreadrisiko	38 209	53 662
Korrelasjons og markedsrisiko	-94 797	-85 228
Sum markedsrisiko	240 132	293 617
Forsikringsrisiko	45 961	43 871
Motpartsrisiko	2 548	1 834
Korrelasjon - total risiko	-32 407	-31 281
Operasjonell risiko	5 252	5 383
Tapsabsorberende evne utsatt skatt	-39 223	-47 014
Samlet solvenskapitalkrav	222 263	266 410



	2022	2021
Egenkapital	75 078	72 342
Overgang markedsverdi	20 120	14 272
Tilleggsavsetninger		88 098
Kursreguleringsfond		250 987
Bufferfond	245 221	
Merverdi av eiendeler	-4 380	153
Korreksjon beste estimat	0	3
Ansvarlig kapital	336 039	425 855
Solvenskapital	113 776	159
Solvenskapitaldekning	151 %	160 %



Solvensmargin

Solvensmarginkravet for pensjonskassen i henhold til Finanstilsynets standard for rapportering.

Overgang fra tilleggsavsetninger til bufferfond, medfører vesentlig endring i solvensmargin uten at det er tilsvarende endringer i underliggende økonomiske forhold.

	2022	2021
Solvensmarginkrav	45 619	40 139
Ansvarlig kapital - Kjemekapital	70 554	70 608
Tilleggsavsetninger 1)		87 957
Bufferfond 1)	245 175	
Risikoutjevningfond 1)	4 524	1 733
Solvensmarginkapital	195 751	44 845
Solvensmargin i %	429,1 %	287,6

Bufferkapitalen er noe endret på grunn av rettinger etter fristen for innsendelse av Solvenskapitaldekningen

NOTE 5 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

Overgangen fra Tilleggsavsetninger 88 098 og kursreguleringsfond 250 987 til bufferfond 339 084, er i noten gjort som inngående balanse, mens de i årsregnskapet fremgår som enkelttall i fjorårets tall.

Pliktige avsetninger er balanseført med **100 %** dekning etter beste estimat.

	Premie- reserve	Buffer- fond	Premie- fond	Total	Risikoutj.- fond
UB 2021	814 535	339 084	92 793		
Overføring mellom fond		-951	951		
Inngående balanse	814 535	338 133	93 744	1 246 412	1 751
Netto Resultatførte avsetninger	65 005	-91 864	1 858	-25 002	
Avkastningsresultat				0	
Disponering fra buffer		-398	398		
Risikoresultat			2 686	2 686	2 686
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene	65 005	-92 263	4 942	-22 316	2 686
Inn-/utbetalinger	0	0	-1 718	-1 718	0
Utgående balanse	879 540	245 870	96 968	1 222 378	4 437

* Bufferfond IB er Tilleggsavsetninger +Kursreguleringsfond i tallene for 2021 i balansen.

* 951 er overført fra tilleggsavsetninger til premiefond da tillggsavsetningene var over 12 % av premiereserven på noen kontrakter.

	2022	2021	2020	2019	2018
Arbeidsgiverpremie - Løpende	47 801	49 894	41 859	37 788	36 333
Premiefond i % av løpende premie	204 %	186 %	200 %	137 %	133 %
Bruk av premiefondet	5 344	-6 709	741	-8 352	2 500
Flyttet premiefond	0	0	0	0	26,5

NOTE 6 – PENSJONSORDNINGEN**Beskrivelse av pensjonsordningen**

Avtalen er kollektiv pensjonsordning etter kommunal tariffavtale.

Pensjonen er ytelsesbasert med netto garanti på 66 % av sluttlønn ved full opptjening i forhold til gjennomsnittlig stillingsprosent. Utbetaling samordnes med folketrygden og levealderjusteres.

Avtalen omfatter også uførepensjon og etterlattepensjon.

Se side 10 for oversikt over virksomheter som er med i ordningen.

For de som er født etter 1962 endres ordningen til en påslagsordning for opptjening etter 2019. Et sett med overgangsregler er vedtatt i den forbindelse.

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen etter anbefaling fra aktuar.

Endringer i forutsetninger:

Redusert dødelighet på 10 % gir

- Økt premiereserve på 16,976.

Økt uførehyppighet på 15 % gir

- Økt premiereserve på 2 678.

I henhold til rapportering av solvenskapitaldekningen (SKD).

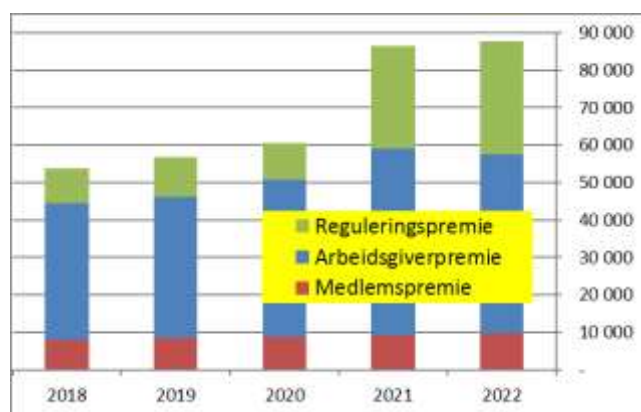
Pensjonskassens uføregrunnlag ble sist endret i 2012.

Premiesatser:

- Arbeidsgiver 9,5 %.
- Medlemspremien 2,0 %.
- Premiene er fastsatt i % av pensjonsberettiget lønnsgrunnlag.
- Innbetalt premie avregnes mot premiefondet i henhold til aktuars beregning av påløpt premie.
- Reguleringspremien er innkrevd i forbindelse med lønns- og G-reguleringen og kjent lønnsvekst per september. Innbetalingen blir avregnet mot premiefondet 31.12. etter aktuars beregning av faktisk reguleringskostnad.

Forfalte premier

	2022	2021
Arbeidsgiverpremie	41 445	43 599
Administrasjonspremie	5 825	5 383
Rentegaranti	532	912
Sum arbeidsgiver	47 801	49 894
Medlemspremie	9 668	9 125
Reguleringspremie	30 194	27 464
Sum forfalte premier	87 663	86 483
Til/Fra premiefondet	(1 718)	(6 709)
Innbetalt	85 945	79 774



Figur: Premieinntekter

Innbetalt premie er avregnet mot premie aktuar har beregnet. Avviket er ført mot premiefond.

Medlemmer i ordningen:

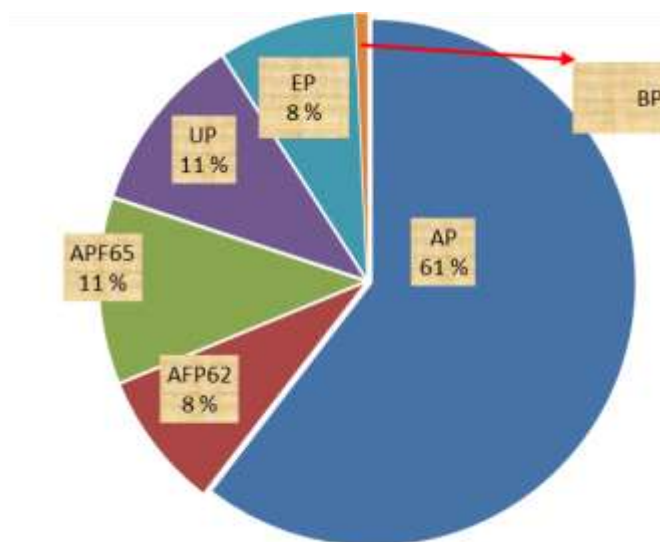
	2022	2021
Aktive	1 526	1 411
Fratrådte	2 842	2 559
Fratrådte uten rett	1 996	1 727
Pensjonister	468	440
Uførepensjonister	98	96
Alderspensjonister	277	265
Etterlattepensjonister	52	56
Barnepensjonister	2	3
Avtalefestet pensjon fra 62 år	18	18
Avtalefestet pensjon fra 65 år	21	14
Sum	6 734	6 137

NOTE 7 - PENSJONER

På ikke forsikret AFP, (AFP 62-64) betales det arbeidsgiveravgift. Disse pensjonene refunderes, inkludert arbeidsgiveravgift.

Pensjonsutbetalinger

		2022	2021
Alderspensjon	AP	23 653	21 108
AFP 62-64	AFP62	3 256	3 675
AFP 65-66	APF65	4 412	4 914
Uførepensjon	UP	4 248	4 397
Etterlattepensjon	EP	3 276	3 246
Barnepensjon	BP	284	334
Skattefritt ved død		116	157
Overføringsavtalen - utbetalt		2 906	2 577
Overføringsavtalen - innbetalt		-8 075	-7 970
Refundert AFP 62-64		-2 981	-3 675
Sum		31 094	28 763



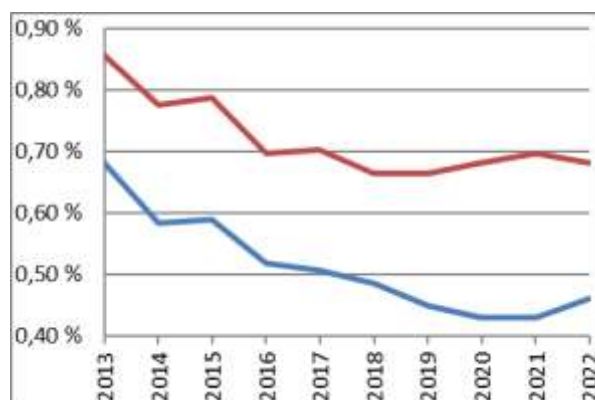
Figur: Erstatninger fordelt på grupper.

Endringer i pensjonsutbetalinger

	2022	2021
Alderspensjon	12 %	11 %
AFP 62-64	-11 %	0 %
AFP 65-66	-10 %	10 %
Uførepensjon	-3 %	6 %
Etterlattepensjon	1 %	6 %
Barnepensjon	-15 %	91 %
OFA - Utbetalt	13 %	57 %
OFA - Mottatt	1 %	3 %
AFP	-8 %	17 %

NOTE 8 - FLYTTING

Det har ikke vært gjennomført flyttinger av ordninger til eller fra pensjonskassen i 2022.

NOTE 9 – ADMINISTRASJON

Figur: Administrasjonskostnad mot premiereserve (rød) og forvaltningskapital (blå).

	2022	2021
Tenkisk regnskap		
Lønn og honorar	1 789	1 729
Pensjonskostnad	6	196
Kontorkostnader	200	227
Lisenser/ IT kostnader	870	548
Konsulenthonorar	2 435	2 205
Medlemsavgifter m.v.	114	108
Revisjon	202	171
Revisor - konsulenttenester	29	23
Aktuar	351	466
Renteinntekter drift	(272)	(64)
Sum	5 725	5 609

Pensjonskassen har ett årsverk – Daglig leder.

Ikke teknisk regnskap		
Konsulenthonorar	115	116
Sum	115	116

NOTE 10 - YTELSER OG LÅN TIL STYRET OG ANSATTE

Styret godtgjøres i henhold til grunnbeløpet (G) i Folketrygden. Kapitalmarkedene svinger uavhengig av hva styret og daglig leder gjør. Det gjør også risikoen og arbeidet med pensjoner. En prestasjonsavhengig godtgjøring vil derfor kunne medføre økt risikovilje. Det anser ikke styret som tjenlig. All godtgjørelse er derfor fast.

1 G for leder, 1/2 G for øvrige. I tillegg tilstås 4 % av G per møte.

Tapt arbeidsfortjeneste dekkes ikke.

	2022	2021
Trond Rønning (daglig leder)	905	880
Per Kristian Hammer (leder)	139	132
Per-Gunnar Sveen (nestleder)	85	81
Toril Nersveen	80	72
Turid Olsen	85	81
Linda Alette Løkken	80	76
Ole Gjermund Rønes	85	81
Sum styrehorar	554	523
Regnskap		
Fast godtgjøring	381	362
Møtegodtgjøring	173	161
Sum	554	523

Det er ikke gitt lån eller garantier til daglig leder eller medlemmer av styret.

Daglig leder har pensjonsrettigheter på samme vilkår som øvrige medlemmer i pensjonsordningen. Lønn reguleres 01.01.

Det er ikke avtalt særskilt vederlag ved fratredelse, opphør eller endring av ansettelsesforhold eller verv.

Ut over det som er innberettet som honorar har styret mottatt julegave med samlet verdi 2 000 kr, og det er middag i forbindelse med årets siste møte.

Daglig leder deltar i noen åpne gratis seminarer rettet mot pensjonskasser der det også er tillegg av sosial karakter.

NOTE 11 - NÆRSTÅENDE PARTER

Elverum kommune er i denne sammenheng ansett som nærstående part da de er dominerende kunde og oppnevner 4 av 6 medlemmer til styret.

Vi mener alle kjøp og avtaler tilfredsstillende prinsippet armlengdes avstand.

	2022		2021	
	Inntekter	Kostnader	Inntekter	Kostnader
Ordinær premie	49 320		46 853	
Reguleringspremie	26 065		26 765	
AFP	3 420		4 193	
Husleie	2 004		1 903	
Leie lokaler og IKT		391		284
	80 809	391	79 714	284

NOTE 12 – PENSJONSKOSTNAD EGNE ANSATTE

Økonomiske forutsetninger	2022	2021
Diskonteringsrente	1,90 %	1,70 %
Årlig lønnsvekst	1,90 %	1,70 %
Årlig G-regulering	2,75 %	2,25 %
Årlig pensjonsregulering	1,74 %	1,25 %
Avkastning på pensjonsmidler	2,50 %	2,00 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Korridor grense for amortisering av estimatavvik	10,00 %	10,00 %
	2022	2021
Pensjonsforpliktelse	2 120	2 055
Pensjonsmidler	-1 610	-1 550
Netto forpliktelse	510	505
Arbeidsgiveravgift	72	71
Bokført pensjonsforpliktelse	582	576
Pensjonsopptjening	167	160
Rentekostnad på pensjonsforpl.	40	30
Avkastning på pensjonsmidler	-29	-24
Amortisering av estimatavvik	-	-
Pensjonskostnad	178	166
Innbetalt premie	-79	-92
Aktuarielt tap	92	98
Arbeidsgiveravgift	25	24
Korreksjon tidligere år	-	-
Endring i balansen	216	196

NOTE 13 – SKATT

	2022	2021
Beregning av grunnlag for inntektsskatt:		
Resultat før skattekostnad	-168	-1 077
<i>Permanente forskjeller:</i>		
Gevinst /tap ved salg av aksjefondsandeler	-2 858	-507
Endring urealisert poster innenfor fritaksmetoden	4 341	-3 047
Sum permanente forskjeller	1 482	-3 554
Endring i midlertidige forskjeller:		
Endring urealiserte poster utenfor fritaksmetoden	2 735	1 846
Endring pensjonsforpliktelser egne ansatte	6	196
Eiendommer	-386	-419
Sum endring midlertidige forskjeller	2 354	1 623
Endring fremførbart underskudd	-3 668	3 008
Årets skattegrunnlag	0	0
Spesifikasjon av forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier:		
Urealiserte poster utenfor fritaksmetoden	-1 663	1 071
Eiendommer	2 928	2 542
Pensjonsforpliktelser egne ansatte	-582	-576
Framførbart underskudd	-8 047	-11 715
Grunnlag utsatt skatt/utsatt skattefordel (-)	-7 364	-8 432

Utsatt skattefordel er ikke innregnet som eiendel i balansen da det er usikkerhet knyttet til om denne kan utnyttes.

